

UMEÅ UNIVERSITET

Socialdepartementet

Yttrande över SOU 2025:53 Kvalificering till socialförsäkring och ekonomiskt bistånd för vissa grupper

Den Samhällsvetenskapliga fakulteten vid Umeå universitet har fått uppdraget att bereda Umeå universitets yttrande över betänkandet *SOU 2025:53 Kvalificering till socialförsäkring och ekonomiskt bistånd för vissa grupper*. Remissvaret har utarbetats av docent Lena Enqvist och professor Ruth Mannelqvist, Juridiska institutionen.

Umeå universitet avstyrker utredningens förslag om särskilda kvalifikationsregler för vissa grupper.

Den svenska socialförsäkringen baseras på principer om solidaritet och omfördelning, oavsett om det handlar om den arbetsbaserade eller bosättningsbaserade delen av försäkringen. Motiven har bland annat handlat om att förhindra fattigdom och att ge individer ekonomiska förutsättningar i livet. Särskilda regler för vissa grupper har hittills i huvudsak baserats på grupperns utsatthet och behov av särskilt stöd i livets olika skeden (barnafödande, sjukdom, ålder). Det har särskilt lyfts fram som styrkan i den svenska välfärdsstaten i ett internationellt perspektiv.

Förslaget innebär en principiell förändring av det svenska sociala trygghetssystemets grundstruktur. Att differentiera rätten till stöd från välfärdsstaten i form av socialförsäkring eller ekonomiskt bistånd baserat på en önskan om att minska invandringen står inte i överensstämmelse med centrala principer och överväganden som gjorts vid utformningen av de rättsliga systemen för socialförsäkring och bistånd och får därtill anses stå i konflikt med människovärdesprincipen i regeringsformen. Förslaget får i huvudsak stora negativa konsekvenser för särskilt barn och kvinnor, vilket är särskilt anmärkningsvärt i ljuset av systemens trygghetsskapande syfte.

Förslaget om differentiering av rätten till ersättning bidrar till ökad administration, och därtill till att ytterligare försvåra översikten av och öka komplexiteten i socialförsäkringens rättsliga reglering i socialförsäkringsbalken. Detta kan påverka rättssäkerheten negativt.

För den samhällsvetenskapliga fakulteten

Ulrika Haake
Dekan

Åsa P. Isaksson
Fakultetssamordnare